

Документ 700-99-п, **втратив чинність**, поточна редакція — **Втрата чинності від 21.03.2007**,
підстава - [543-2007-п](#)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

П О С Т А Н О В А
від 23 квітня 1999 р. N 700
Київ

{ Постанова втратила чинність на підставі Постанови КМ
N 543 ([543-2007-п](#)) від 21.03.2007 }

**Про Програму відтворення видатних
пам'яток історії та культури України**

(Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ
N 1469 ([1469-2000-п](#)) від 27.09.2000
N 1816 ([1816-2000-п](#)) від 13.12.2000)

На виконання Указу Президента України від 9 грудня 1995 року
N 1138 ([1138/95](#)) "Про заходи щодо відтворення видатних пам'яток
історії та культури" Кабінет Міністрів України
п о с т а н о в л я є :

1. Затвердити Програму відтворення видатних пам'яток історії
та культури України (далі - Програма), що додається.

2. Покласти на Державний комітет будівництва, архітектури та
житлової політики функції координації та нормативно-методичного
забезпечення робіт з відтворення пам'яток.

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади,
Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та
Севастопольській міським державним адміністраціям:

розробити комплекс заходів щодо забезпечення реалізації
Програми;

продовжити роботу з виявлення, вивчення та складання реєстру
втрачених пам'яток історії та культури;

надавати допомогу Всеукраїнському фонду відтворення видатних
пам'яток історико-архітектурної спадщини імені О. Гончара у
створенні місцевих відділень і представництв та сприяти їх роботі
із збирання благодійних внесків і пожертвувань на відтворення
пам'яток.

4. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям передбачати у проектах відповідних бюджетів видатки для реалізації заходів Програми і залучати на цю мету кошти з інших джерел. Рекомендувати органам місцевого самоврядування передбачати у місцевих бюджетах видатки та залучати кошти інших джерел на відтворення пам'яток.

5. Міністерству фінансів і Міністерству економіки під час формування Державного бюджету України на наступні роки передбачати за можливості фінансування заходів з відтворення видатних пам'яток історії та культури відповідно до завдань Програми.

Прем'єр-міністр України

В.ПУСТОВОЙТЕНКО

Інд. 28

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 23 квітня 1999 р. N 700

**ПРОГРАМА
ВІДТВОРЕННЯ ВИДАТНИХ ПАМ'ЯТОК
ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ**

Ця Програма розроблена відповідно до Указу Президента України від 9 грудня 1995 р. N 1138 ([1138/95](#)) "Про заходи щодо відтворення видатних пам'яток історії та культури" Держбудом, Мінкультури, Мінекономіки та Мінфіном за участю Комісії з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури при Президентові України, а також місцевих органів виконавчої влади.

В основу Програми покладено результати історико-архівних, натурних та інших наукових досліджень спеціалізованих науково-дослідних і проектних інститутів, апробовані наукові методи відтворення втрачених пам'яток.

В Україні під охороною держави перебувають понад 150 тис. нерухомих пам'яток історії та культури, в тому числі близько 15 тис. пам'яток містобудування та архітектури.

Пам'ятки історії та культури, які дійшли до наших часів, потребують здійснення комплексних заходів щодо їх збереження. На особливу увагу після набуття Україною незалежності заслуговують пам'ятки - взірці української архітектури, які мали виняткове значення у вихованні духовності й культури та були з часом знищені. Серед них такі всесвітньо відомі перлини історико-архітектурної спадщини, як Успенський собор Києво-Печерської Лаври, Михайлівський Золотоверхий монастир, Богоявленський собор Братського монастиря та інші пам'ятки у Києві, Успенський собор у Полтаві та інші.

За підрахунками фахівців, в Україні лише в ХХ столітті знищено близько 10 тис. архітектурних об'єктів, які мали історико-культурну цінність. Щонайменше на 700 об'єктів збереглася фіксаційна документація різної міри докладності (описи, гравюри, малюнки, фотографії, креслення, окремі деталі тощо). Відносно повна фіксація є на 150 об'єктів.

Критерії та підстави відтворення втрачених об'єктів історико-архітектурної спадщини

В основу формування Переліку видатних пам'яток історії та культури, які передбачається відтворити, покладено критерії їх історичної, мистецької та культурної цінності.

Реставраційне відтворення пам'ятки - це науково обґрунтований процес відбудови споруди, понад 50 відсотків наземної частини якої втрачено. Відтворення пам'ятки є надзвичайним актом, що здійснюється у виняткових випадках за наявності фіксаційної документації. Зважений відхід від такої позиції можливий лише в окремих випадках з огляду на безпрецедентні акти вандалізму щодо об'єктів історико-архітектурної спадщини України.

Різноманітність історико-культурних регіонів України обумовлює особливості формування Переліку видатних пам'яток історії та культури, які передбачається відтворити (додається).

Видатною пам'яткою історії та культури національного значення визнається об'єкт, що відповідає **принаймні одному з таких критеріїв:**

справляв значний вплив на розвиток культури, архітектури, містобудування, мистецтва впродовж тривалого історичного періоду;

був безпосередньо пов'язаний з історичними подіями, розвитком ідей, видатними особами, які справили визначальний вплив на перебіг національної історії, розвиток культури і мистецтва;

репрезентує шедевр творчого генія, став етапним твором видатних архітекторів чи інших митців;

був унікальним витвором зниклої культури чи мистецького стилю.

Відповідність кожного об'єкта цим критеріям оцінюється спеціалізованими науковими радами і є підставою для включення до цієї Програми.

Критерії допустимості та правомірності відтворення видатних пам'яток історії та культури

Критеріями відтворення видатних пам'яток історії та культури є:

знищення внаслідок акту вандалізму, воєнних дій, стихійного лиха, пожежі або інших причин руйнівного характеру;

необхідність повернення історичному ансамблю (комплексу) його цілісності;

забезпеченість пам'ятки архівною фіксаційною документацією, необхідною для відтворення (описи, обміри, проектні та виконавські креслення, гравюри, малюнки, фото, макети).

Мінімально необхідний набір фіксаційної документації має включати:

креслення плану і двох фасадів;

натурну фотофіксацію - три загальні фотографії з різних точок та фотографії фрагментів чи деталей.

Фіксаційною документацією не можуть бути натурні фотографії об'єкта без креслень. Рішення про достатність документації для відтворення об'єкта ухвалюється в кожному конкретному випадку спеціалізованою науковою радою.

Відтворення об'єкта за відсутності архівної документації та натурних досліджень на підставі лише наукової реконструкції не допускається.

Об'єкт має відтворюватись, як правило, на його історичному місці, зафіксованому обмірами або збереженими натурними залишками. Відтворення об'єкта на іншому місці, з причин пізньої забудови його історичної території, допускається у виняткових випадках.

Науково-дослідні і проектні роботи

Науково-дослідні і проектні роботи з **реставраційного відтворення пам'яток** історії та культури **здійснюються на підставі законодавства з питань охорони історико-культурної спадщини, державних будівельних норм, нормативів з розроблення і погодження документації для пам'яток історії та культури з урахуванням рекомендацій міжнародних конвенцій і хартій із збереження історико-культурної спадщини.**

До розроблення науково-проектної документації залучаються **на конкурсних засадах** згідно із законодавством наукові і проектні організації, проектні колективи та окремі фахівці, **які мають ліцензії на право здійснення науково-проектних робіт з реставрації.** (Абзац другий розділу "Науково-дослідні і проектні роботи" із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1469 ([1469-2000-п](#)) від 27.09.2000)

Для вирішення складних технічних завдань відтворення пам'яток провадиться **конкурсний відбір** кращих інженерно-технічних рішень.

Затвердження проектів відтворення пам'яток здійснюється в установленому порядку за погодженням з **Комісією з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури при Президентові України.** Опрацюванню проектної документації повинні передувати археологічні, історико-архівні дослідження та інженерні вишукування.

Не допускається виконання реставраційних та будівельних робіт з відтворення пам'яток без проектно-кошторисної документації, погодженої і затвердженої в установленому порядку.

Реставраційні та будівельні роботи

Реставраційні та будівельні роботи з відтворення пам'яток історії та культури виконуються **спеціалізованими реставраційними і будівельними організаціями**, які мають достатній досвід, належний виробничий потенціал, відповідну матеріально-технічну базу та ліцензії на проведення таких робіт.

До відтворення пам'яток можуть залучатися будівельні, реставраційні та інші організації України та інших держав шляхом проведення **конкурсного відбору** згідно із законодавством на виконання робіт як в цілому, так і окремих їх видів. (Абзац другий розділу "Реставраційні та будівельні роботи" із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1469 ([1469-2000-п](#)) від 27.09.2000)

Фінансове забезпечення Програми

Для фінансового забезпечення відтворення видатних пам'яток історії та культури в установленому законодавством порядку залучаються кошти державного та місцевих бюджетів, юридичних та фізичних осіб, благодійні внески і пожертвування Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини імені О. Гончара, його відділень та представництв. Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування можуть вишукувати інші джерела фінансування відповідно до законодавства України. Відтворення містобудівних комплексів і ансамблів проводиться, як правило, за кошти інвесторів.

Додаток
до програми

ПЕРЕЛІК ВИДАТНИХ ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ, ЯКІ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВІДТВОРИТИ

м. Київ

Комплекс Михайлівського Золотоверхого монастиря, XII - XIX ст.

Успенський собор Києво-Печерської Лаври, XI - XIX ст.

Богоявленський собор та дзвіниця Братського монастиря, XVII - XVIII ст.

Церква Різдва Христова, 1814 рік.

Надбрамна церква з дзвіницею Кирилівського монастиря, 1760 рік.

Дзвіниця Троїцької церкви Китаївської пустині, 1768 рік.

Церква (дерев'яна), XVII ст., с. Вороблячин Яворівського району Львівської області. Церква розібрана і перевезена до Музею народної архітектури та побуту України.

Гуцульська гражда, с. Яворів Косівського району Івано-Франківської області. Церква розібрана і перевезена до Музею народної архітектури та побуту України.

Троїцька церква, 1710 рік, с. Пакуль Чернігівського району. Відтворена на території Музею народної архітектури та побуту України.

Вознесенська церква (дерев'яна), 1759 рік, смт Березна Менського району Чернігівської області. Відтворена на території Музею народної архітектури та побуту України.

Будинок Київського магістрату на Контрактовій площі, середина XVIII ст.

Успенський собор Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, який входить до ансамблю споруд верхньої частини Києво-Печерської лаври XI - XIX ст. (охоронний номер 4).

Михайлівський собор (охоронний номер 711), який входить до складу комплексу споруд Михайлівського Золотоверхого монастиря.

м. Севастополь

Володимирський собор у Херсонесі, 1859-1877 роки.

Автономна Республіка Крим

Собор Олександра Невського, 1820 - 1829 роки, м. Сімферополь.

Мечеть Селіма, 1522 рік, м. Феодосія.

Вінницька область

Об'єкти палацово-паркового ансамблю Потоцьких, 1757 - 1782 роки, м. Тульчин.

Волинська область

Хрестовоздвиженська церква, 1619 - 1888 роки, м. Луцьк.

Дніпропетровська область

Кодацька фортеця, 1635 рік (фрагментарне відтворення), с. Старі Кодаки Дніпропетровського району.

Запорізька область

Пам'ятки історії запорізького козацтва, XVI - XVIII ст., острів Хортиця.

Закарпатська область

Костьол Іоана Хрестителя, XIV - XV ст., с. Мужієве Берегівського району.

Івано-Франківська область

Церква Святої Параскеви-П'ятниці (дерев'яна), 1753 рік, с. Космач Косівського району.

Хрестовоздвиженська церква (дерев'яна) Скиту Манявського, 1619 рік, с. Манява Богородчанського району.

Київська область

Вознесенська церква, XII ст., м. Переяслав-Хмельницький.

Троїцький собор, 1795 рік, м. Яготин.

Будівлі ландшафтного парку "Олександрія", кінець XIX - початок XX ст., м. Біла Церква.

Садиба П.П. Чубинського, середина XIX ст., с. Чубинське Бориспільського району.

Садиба Н.Ф. фон Мекк, XIX ст., с. Копилів Макарівського району.

Кіровоградська область

Фортеця Св. Єлисавети, 1754 рік, м. Кіровоград.

Луганська область

Михайлівська церква (дерев'яна), 1789 рік, с. Осинове Новопсковського району.

Львівська область

Забудова Ринкового кварталу, XVII ст., м. Жовква.

Наскельна фортеця Тустань, IX ст., с. Урич Сколівського району.

Синагога "Золота Роза", 1582 рік, м. Львів.

Одеська область

Спасо-Преображенський собор, 1808 рік, м. Одеса.

Полтавська область

Успенський собор, 1748 - 1770 роки, м. Полтава.

Успенська церква, 1686 рік, с. Лютенка Лубенського району.

Іконостас Спасо-Преображенського собору Мгарського монастиря, 1762 - 1765 роки., с. Мгар Лубенського району.

Успенський собор, 1804 - 1816 роки, м. Кременчук.

Будинок водолікарні, 1917 рік, м. Миргород.

Рівненська область

Замок, XV - XVIII ст., м. Корець.

Татарська башта, XVI - XVII ст., м. Острог.

Сумська область

Покровська церква (дерев'яна), 1764 - 1770 роки, м. Ромни. У 1908 році перенесена до м. Полтави.

Відновлення центральної площі м. Глухова з відбудовою Троїцького собору, 1720 - 1806 роки, м. Глухів.

Тернопільська область

Міська ратуша, XVIII ст., с. Заліщики.

Замок, 1554 рік - перша половина XVII ст., м. Бережани.

Харківська область

Михайлівська церква (дерев'яна), 1772 рік, с. Верхній Бишкін Первомайського району.

Палац Харитоненків у садибі "Наталівка", кінець XIX ст., с. Володимирівка Краснокутського району.

Палацово-парковий ансамбль, 1890 рік, смт Шарівка Богодухівського району.

Херсонська область

Пам'ятки, пов'язані з Кам'янською Запорізькою Січчю, XVIII ст., с. Республіканець Бериславського району.

Хмельницька область

Троїцька церква, 1616 - 1859 роки, м. Кам'янець-Подільський.

Комплекс забудови Ринкової площі Старого міста, XIII - XVIII ст., м. Кам'янець-Подільський.

Черкаська область

Замок, XVII ст., м. Чигирин.

Садиба Самиренків, XIX ст., с. Мліїв Городищенського району.

Миколаївська церква (дерев'яна) Ведмедівського монастиря, XVIII ст., с. Медведівка Чигиринського району.

Чернівецька область

Хрест Пієта, 1827 рік, м. Чернівці.

Чернігівська область

Ансамбль палацу К. Розумовського і його надгробок у Воскресенській церкві, 1799 - 1802, 1820 роки, смт Батурин Бахмацького району.

Покровська церква, 1710 рік, с. Дігтярівка Новгород-Сіверського району.

Російська Федерація

Каплиця над могилою гетьмана П. Дорошенка, с. Яропольці Московської області (сприяння відтворенню).

Крім пам'яток історії і культури, визначених Програмою, за наявності фінансових можливостей можуть бути відтворені також інші втрачені пам'ятки. У кожному конкретному випадку необхідно обґрунтування та погодження з організаціями з охорони пам'яток історії та культури.

Термін відтворення пам'яток історії та культури буде уточнюватись у міру можливостей державного та місцевих бюджетів.

(Перелік із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1816 ([1816-2000-п](#)) від 13.12.2000)